

امت اسلام و امواج تقرب و تکفیر

سید احمد زرهانی

مسلمانان جهان اسلام در دو قرن اخیر پرچم اتحاد اسلامی و تقرب بین پیروان مذاهب اسلامی را برافراشته و در دلها تخم برادری و دوستی کاشته‌اند. چهره‌هایی از قبیل سید جمال‌الدین اسدآبادی، محمد عبده، اقبال لاهوری، کاشف الغطاء، شهید حسن البنا، امام خمینی، ابوالاعلی مودودی، شهید مطهری و مقام معظم رهبری همه ندای برادری مسلمانان را سرداده و بر روی مشترکات دینی تأکید کرده‌اند. در اثر همین مجاهدتها، رایحه دل‌انگیز اتحاد مشام جانها را نوازش داده و امت اسلامی با راست قامتی در برابر استعمار ایستاده است. خاستگاه این رویکرد هوشمندانه، قرآن و سنت و شناخت نقشه‌های مستکبران و تجدید حیات تمدن اسلامی در عصر حاضر بوده است. در زمانه‌ای که مادی‌گرایی و سرمایه‌سالاری، ارزشهای انسانی و اخلاقی را در کام خود فرو می‌برد، اعتصام بحبل الله، بازگشت به قرآن و احیای فرهنگ و تفکر اسلامی، کلید نجات ملت‌های مسلمان است. هرچند در اثر تلاشهای پرچم‌داران وحدت اسلامی و طلایه‌داران تقرب مذاهب اسلامی، پایه‌های استعمار و استبداد در سرزمینهای مسلمانان متزلزل شده و با ظهور انقلاب اسلامی، افق امیدآفرینی در پیش روی امت مسلمان نمایان گردیده است، ولی هنوز هم دیو استعمار از نفس نیفتاده است و با هزاران ترفند ایستادگی می‌کند و از روشن کردن آتش تفرقه و به جان هم انداختن مسلمانان لذت می‌برد. این دیو کهنه‌کار در کنار چاههای نفت و گاز منطقه تنوره می‌کشد و برای فروختن جنگ‌افزار و تسلط بر بازار کشورهای اسلامی، به سنی‌هراسی، شیعه‌هراسی، اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی می‌پردازد و با رخنه کردن در جوامع و محافل فرهنگی و سیاسی، به طراحی شکافهای اعتقادی و حفره‌های اجتماعی روی می‌آورد و در مقابل امواج سازنده اتحاد اسلامی و تقرب بین پیروان مذاهب اسلامی، به خلق امواج تکفیر و تفسیق مبادرت می‌کند و دردا که دوستان نادان و دشمنان دانا درهم می‌آمیزند و پیدا و پنهان فتنه می‌انگیزند و به ناحق خون بی‌گناهان را می‌ریزند و به جای جنگ و جهاد با کفار متجاوز، با مسلمانان موحد به نام کافر می‌ستیزند.

در چنین هنگامه‌ای، برخی از کسانی که باید روشنگری علمی کنند، مهر سکوت بر لب می‌زنند و به ظاهر دامن خویش را از معرکه بیرون می‌کشند، غافل از آنکه ناخواسته با پای خود به مهلکه می‌روند و گویی نمی‌دانند که قرآن فرموده است: «وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ»^۱. آیا این برادرکشیها مهلکه استعمار نیست که دامن‌گیر امت اسلامی شده است؟ دریا که گروهی از چهره‌های اثرگذار دینی و سیاسی از هم کناره گرفته‌اند و باهم سخن نمی‌گویند. استعمار از این مسئله

۱. بقره، ۱۹۵.





نهایت بهره را می‌برد و هر روز برای آشوب و آشفتگی در جهان اسلام، طرحی نو می‌افکند و بیداری اسلامی را به بیزاری اعتقادی مسلمانان از همدیگر تبدیل می‌کند.

با نگاهی به آیات قرآن مجید، به نیکی روشن می‌شود که امواج اتحاد و هم‌گرایی بر حق و امواج تکفیر و تفسیق بر باطل است و باید با همت عالمان بزرگ سنی و شیعه چاره‌ای اندیشیده شود و از خطر فروپاشی اتحاد امت اسلامی جلوگیری به عمل آید و مجال ظهور تمدن نوین در عالم اسلام فراهم گردد.

قرآن مجید همه مسلمانان را یک امت واحده می‌داند، پراکنده کردن این جامعه اصیل به دور از حکمت و برخلاف آیین مسلمانی است. پایه‌گذاران دارالتقرب مصر در میانه قرن گذشته بر روی جلد مجله وزین رساله الاسلام آیه شریفه «إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ»^۲ را درج کرده بودند، تا نشان دهند مسلمانان از هر مذهب فقهی که پیروی کنند، بخشی از امت واحده‌اند و جان، مال و ناموس آنان از تعرض مصون است و در قلمرو دارالسلام قرار دارند. البته استقرار امت واحده منوط به همت مسلمانان روشن‌اندیش و مجاهدت علمی متفکران اسلامی است و باید با اختیار ساخته و پرداخته شود و جنبه جبری ندارد، خداوند می‌فرماید: «وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ. إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ»^۳. برای عبور از کمند اختلافات، باید دلها مستعد بر خورداری از رحمت و هدایت الهی گردد که هیچ اکسیری همانند هدایت خداوند مس اختلاف را به طلای اتحاد میدل نمی‌کند و اساساً تألیف قلوب کار خدا است. با فضل الهی، بزرگراه هدایت خداوند به روی همگان باز است و تعالیم و معارف قرآن و سنت، مانند خورشید در مسیر حرکت مسلمانان پرتو افشانی می‌کنند و حرکت در صراط مستقیم میسر است. بر سر دروازه بزرگراه هدایت الهی با خط نور نوشته‌اند: «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا»^۴. اگر مسلمان کشتی و هدم حرث و نسل مسلمانان گناه کبیره است و مصداق روشن شر و منکر قلمداد می‌گردد، کجا باید عالمان فرهیخته و نافذ الکلامی که در اجرای دستور «وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ»^۵ از جای برخیزند و با قلم و قدم صدق ندای برادری سر دهند و بساط برادرکشی را درهم نوردند و راه و رسم مصلحان دینی را احیا کنند؟ آیا دامن زدن به تفرقه‌ها و اختلافات آن هم بعد از علم و به تعبیر قرآن مجید «مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ»^۶ برون‌دادی جز عذاب عظیم الهی در پی دارد؟ اطلاع وضع موجود نیاز به آفت شناسی دارد و باید گروهی از صاحب‌نظران به دور از تعصب و کشمکش‌های جاری همانند طبیبان روحانی و حاذق جمع شوند و با تجزیه و تحلیل این رویدادهای غم‌انگیز و کشف علل این تخاصم، راههای رفع و درمان این دردها را پیدا کنند و برای سلامت و انسجام امت اسلامی خردمندانه نسخه تجویز کنند و گرنه به موازات فشل شدن جهان اسلام در اثر برادرکشی و تفرقه، کیان رژیم اسرائیل غاصب مستحکم می‌شود و ویرانی خانه عنکبوتی صهیونیسم به تعویق می‌افتد و فراموش نکنیم که جنگ اصلی جنگ بین اسلام و کفر جهانی و استکبار و صهیونیسم بین‌الملل است و کسانی که در معیت رسول خدا(ص) زندگی می‌کنند، باید «أَشْدَاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ»^۷ باشند و جنگ را به سود استعمار به درون امت نکشانند و بدانند که «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لَأُولِي الْأَبْصَارِ»^۸ در غیر این صورت، باید بیمناک از عاقبت کار باشند؛ زیرا خدای سبحان فرموده است: «وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ»^۹.

۲. انبیاء، ۹۲.

۳. هود، ۱۱۹ و ۱۱۸.

۴. آل عمران، ۱۰۳.

۵. آل عمران، ۱۰۴.

۶. آل عمران، ۱۰۵.

۷. فتح، ۲۹.

۸. آل عمران، ۱۳.

۹. انفال، ۴۶.